

**PLYTVÁME VEĽA A NEVIEME O TOM – PILOTNÝ PRIESKUM
PLYTVANIA SLOVENSÝCH DOMÁCNOSTÍ POTRAVINAMI**

**TERROIR – CHARAKTER VÍNA ZÁVISÍ OD PEDOLOGICKÝCH
A KLIMATICKÝCH VLASTNOSTÍ VINOHRADNÍCKÝCH OBLASTÍ**

**RÝCHLE A SPOĽAHLIVÉ METÓDY DETEKIE VÍRUSOVÝCH OCHORENÍ
PLODOVEJ ZELENINY**

KVALITA BRAVČOVÉHO MÄSA NA NAŠOM TRHU

**VÝSKUMNÍCI HĽADAJÚ VHODNÉ GÉNY NA SELEKCIU ODOLNEJŠÍCH
A ŽIVOTASCHOPNEJŠÍCH ZVIERAT**

**PESTOVANÍM ENERGETICKÝCH PLODÍN JE MOŽNÉ DOSAHOVAŤ
ZAUJÍMAVÉ VÝNOSY**

**ZATRÁVŇOVANIE NARUŠENÝCH PLÔCH V KRAJINE VYŽADUJE
PROFESIONÁLNY PRÍSTUP**

**SEKTOROVÁ ANALÝZA DOPADOV HOSPODÁRSKEJ A OBCHODNEJ
DOHODY MEDZI EÚ A KANADOU (CETA) NA SR**

PONUKA SLUŽIEB A POZVÁNKA NA PODUJATIA

EDITORIAL

Tak ako každý rok, aj v tomto roku patrí polovica augusta najväčšej slovenskej poľnohospodársko-potravinárskej výstave Agrokomplex. V starobylej Nitre, ktorá je nepísanou Mekkou slovenského pôdohospodárstva, sa nám otvára príležitosť predstaviť to najlepšie zo slovenskej vedy a výskumu v rezorte pôdohospodárstva nielen partnerom, podnikateľskej spoločnosti, ale aj samotným spotrebiteľom a občanom. Príležitosť je to, čoho sa musí slovenská veda a výskum chytiť, pokiaľ ju dostane. Verím, že žijeme v období, kedy sa tieto nové možnosti a príležitosti otvárajú pre zlepšenie transferu výsledkov vedy, výskumu a inovácií do výroby a spracovania poľnohospodárskej produkcie s cieľom zabezpečiť zvýšenie jej pridanej hodnoty. Nové pravidlá Spoločnej poľnohospodárskej politiky na roky 2021 až 2027 jasne favorizujú využitie inovatívnych riešení na posilnenie konkurencieschopnosti pôdohospodárskeho sektora a očakávajú od členských krajín zapracovanie tejto filozofie do národných rozvojových plánov. Toto vnímate ako veľkú príležitosť pre otvorenie moderného dialógu medzi štátnou správou, samosprávou, podnikateľmi, verejnosťou a inštitúciami vedy a výskumu na Slovensku. Diskutovať chceme o možnostiach, ponuke a výsledkoch súčasnej vedy na Slovensku na strane jednej a o potrebách, požiadavkách a objednávke na strane druhej. Súčasne ožívame so stúpajúcou nádejou na zverejnenie výziev z Operačného programu Výskum a inovácie, kde sme v rámci dlhodobého strategického výskumu pripravení využiť svoju

príležitosť na podanie vysoko kvalifikovaných projektov, či už ako predkladateľ, alebo ako partner. Uvedomujeme si, že od Národného poľnohospodárskeho a potravinárskeho centra (NPPC) sa očakáva, že bude fungovať ako moderná, flexibilná inštitúcia, ktorá vie spolupracovať na národnej a medzinárodnej úrovni, ponúka aktívne, nápadité a inovatívne riešenia súčasných problémov. Aby sme zaručili cestu správnym smerom, spracovali sme Strategický plán rozvoja NPPC na roky 2019–2030, ktorý bude riadiť naše činnosti v oblasti vedy a výskumu, inovácií a technologického rozvoja, prenosu poznatkov, ako aj pri rozvoji samotného NPPC. Budeme nadväzovať na najlepšie praktiky a skúsenosti existujúcej vedy a výskumu v NPPC, hľadať cesty na získavanie mladých vedcov, spracovávať tie najaktuálnejšie témy svetovej a európskej politiky, klimatickými zmenami počnúc a biohospodárstvom končiac. Tešíme sa na to, pretože to vnímame ako aktívnu príležitosť prispieť k správne a udržateľnému rozvoju našej krásnej krajiny a posilneniu tradičnej slovenskej poľnohospodárskej produkcie a kvalitných potravín.

Tento newsletter Vám chce priblížiť zaujímavé projekty, ktoré rieši NPPC a ktoré sú veľmi blízke nášmu bežnému každodennému životu. Želám Vám veľa zaujímavých podnetov a nápadov na sklonku leta s výhľadom na nádhernú jeseň plnú príležitostí.

Ing. Zuzana Nouzovská
Generálna riaditeľka NPPC

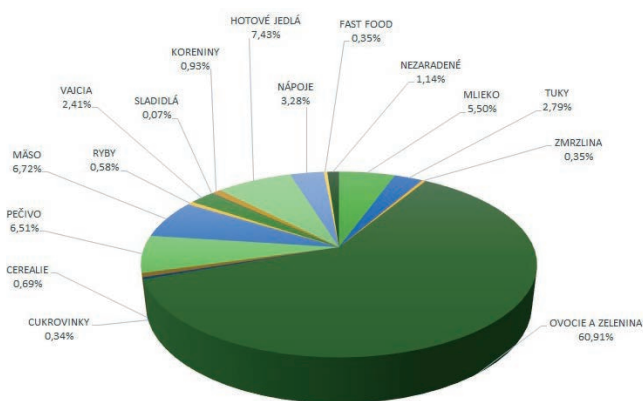
PLYTVÁME VEĽA A NEVIEME O TOM – PILOTNÝ PRIESKUM PLYTVANIA SLOVENSÝCH DOMÁCNOSTÍ POTRAVINAMI

Výskumný ústav potravinársky NPPC realizoval v r. 2017 pilotný prieskum zameraný na povedomie slovenských domácností o problematike plytvania potravinami, ako súčasť komplexnej štúdie zameranej na minimalizáciu tvorby odpadov z potravín. Prieskumu sa zúčastnilo celkovo cca 1440 osôb reprezentujúcich vyše 500 domácností lokalizovaných vo všetkých krajoch SR. Z monitoringu správania domácností vyplynulo niekoľko záverov, z ktorých približujeme tie hlavné:

1. Významnej skupine respondentov – takmer 30 % nie je zrejmy význam pojmov Dátum minimálnej trvanlivosti a Dátum najneskoršej spotreby potravín uvedených na obale potravín.
2. Takmer 60 % respondentov si problém plytvania po-

travinami vo svojej domácnosti neuvedomuje a 22 % sa nevedelo vyjadriť.

3. Domácnosti vyprodukovali spolu takmer 4 295 kg odpadov (cca 9,5 kg/domácnosť/mesiac), v členení 1 018 kg jedlých častí (23,7 % (!) celkového množstva), 2959 kg nejedlých častí (68,9 %) a 319 l tekutého odpadu (7,4 %).
4. Takmer 54 % respondentov uviedlo, že potraviny vyhodili, lebo sa pokazili, 25,2 % z dôvodu, že uplynul dátum najneskoršej spotreby a až takmer 35 % vidí problém v tom, že sa navarilo viac, ako sa zjedlo.
5. Najväčší podiel vyhodnených potravín tvoria ovocie a zelenina – odpoveď vyznačená v 57 % prípadoch

Tvorba odpadu v domácnostiach

a chlieb a pečivo – 52,7 %; mlieko sa podieľa 17,4 %, mäso 8,1 %, cukrovinky 2,3 % a nejedlé časti 5,4 %; významný je tiež podiel respondentov, ktorí vyznačili, že vyhadzujú hotové jedlá (23,6 %).

6. 54 % potravinového odpadu skončí ako komunálny, resp. iný odpad, skompostuje sa 26 % a skrími zvieratami 20 % odpadu z potravín.

Z našich zistení vyplýva niekoľko záverov a odporúčaní:

1. Je potrebné zlepšiť povedomie spotrebiteľov o problematike plytvania potravinami.
2. Veľká skupina respondentov si samotné plytvanie neuvedomuje, je potrebné zväziť použitie vhodných edukačných a marketingových nástrojov na zlepšenie povedomia verejnosti o tejto problematike.

1. Väčšina odpadu z potravín je biologicky rozložiteľná, je preto potrebné zväziť zvýšenie dostupnosti nádob na biologicky rozložiteľný odpad a ich osadenie na sídliskách, a tak znížiť množstvo odpadu na skládkach komunálneho odpadu.

Medzi respondentmi sa realizovaný prieskum stretol s pozitívnou odozvou. Viacerí účastníci prieskumu ocenili, že si prvýkrát zmapovali odpadové hospodárstvo a kolobeh potravín vo vlastnej domácnosti.

Viac informácií nájdete:

https://drive.google.com/file/d/19Zha94MMvYR0HOL-S4x_it6XkOV-CBxr/view

Kontakt: Ing. Martin Polovka, PhD., polovka@vup.sk

TERROIR – CHARAKTER VÍNA ZÁVISÍ OD PEDOLOGICKÝCH A KLIMATICKÝCH VLASTNOSTÍ VINOHRADNÍCKYCH OBLASTÍ

Na pestovanie viniča hroznorodého pôsobia rôzne faktory vyplývajúce z prostredia, kde vinič rastie, a utvárajú nezameniteľný a identifikovateľný charakter vína, v ktorom sa však odráža aj vplyv človeka, čiže spôsob pestovania a spracovania hrozna. Tieto všetky vplyvy možno definovať ako terroir. Vína s označením *terroir* by mali byť naozaj jedinečné a túto jedinečnosť je potrebné dokázať na základe exaktných vedeckých a analytických metód a poznatkov.

Medzi najdôležitejšie faktory, ktoré ovplyvňujú *terroir* sú pôdno-klimatické podmienky lokalít, kde sa vinič pestuje. Pracovníci NPPC – Výskumného ústavu pôdoznanectva a ochrany pôdy (NPPC – VÚPOP) sa zaoberajú, okrem iného, aj určovaním charakteru a vlastností vinohradníckych pôd z hľadiska ich geologicko-morfologických, topografických, pedologických a klimatických charakteristík. Pre spracovanie týchto údajov majú k dispozícii databázy informačného systému o pôdach Slovenska, ktoré sa zakladajú na podrobných údajoch DTM (digitálny terénny model), ortofotomáp, BPEJ (bonitované pôdno-ekologické jednotky), klimatických a pedologických charakteristikách územia. Pri určovaní podmienok *terroir* je kombinácia týchto atribútov unikátna, predovšetkým ich interpretačná hodnota. Vinič hroznorodý výrazne reaguje na pôdny typ, zrnitostné zloženie pôdy a pôdotvor-

ného substrátu, obsah organických a minerálnych látok, vodno-teplotný režim, ako aj na hĺbku pôdneho profilu. Všetky tieto charakteristiky vieme na NPPC – VÚPOP pri zisťovaní faktorov vplyvu na terroir zabezpečiť a vyhodnotiť. Vieme stanoviť, ktoré pôdy a na ktorých lokalitách sú vhodné pre pestovanie určitých odrôd viniča. V mnohých vinohradníckych oblastiach sú už pôdy používaním poľnohospodárskej chémie a nevhodnou starostlivosťou o pôdu doslova zničené, napr. nevhodne rigolované vinohrady prispievajú k vzniku erózných rýh a následných erózných udalostí. Preto je otázka pestovania viniča na degradovaných plochách veľmi citlivá a je sporné, či je na takýchto pôdach možné produkovať „veľké vína“ s charakterom *terroir*. Vinohradníkom vieme určiť pôdno-klimatické charakteristiky, z ktorých sa terroir odvíja, avšak ostatné faktory, ako sú výber odrôd pre dané pôdne a klimatické podmienky, agrotechnika pestovania viniča a spôsob spracovania hrozna je na samotnom vinohradníkovi a vinárovi, ktorí na základe našich základných informácií môžu dať dokopy skladačku svojho *terroir*.

Kontakty:

doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., j.sobocka@vupop.sk

RNDr. Vladimír Píš, PhD., v.pis@vupop.sk

RNDr. Igor Sobocký, i.sobocky@vupop.sk

RÝCHLE A SPOĽAHLIVÉ METÓDY DETEKČIE VÍRUSOVÝCH OCHORENÍ PLODOVEJ ZELENINY

Rastlinné druhy čeľade ľuľkovité patria medzi významné poľnohospodárske druhy. Na Slovensku sa ročne vyprodukuje približne 108,3 kg plodovej zeleniny na osobu, čo zodpovedá hrubej rastlinnej produkcii v hodnote 110,7 mil. EUR (Zelená správa, 2017). Tieto rastlinné druhy (hlavne rajčiak jedlý, paprika ročná, ľuľok zemiakový) sú často napádané rastlinnými fytopatogénmi (vírusmi, bak-

Rastlina rajčiaka jedlého napadnutá vírusom mozaiky rajčiaka

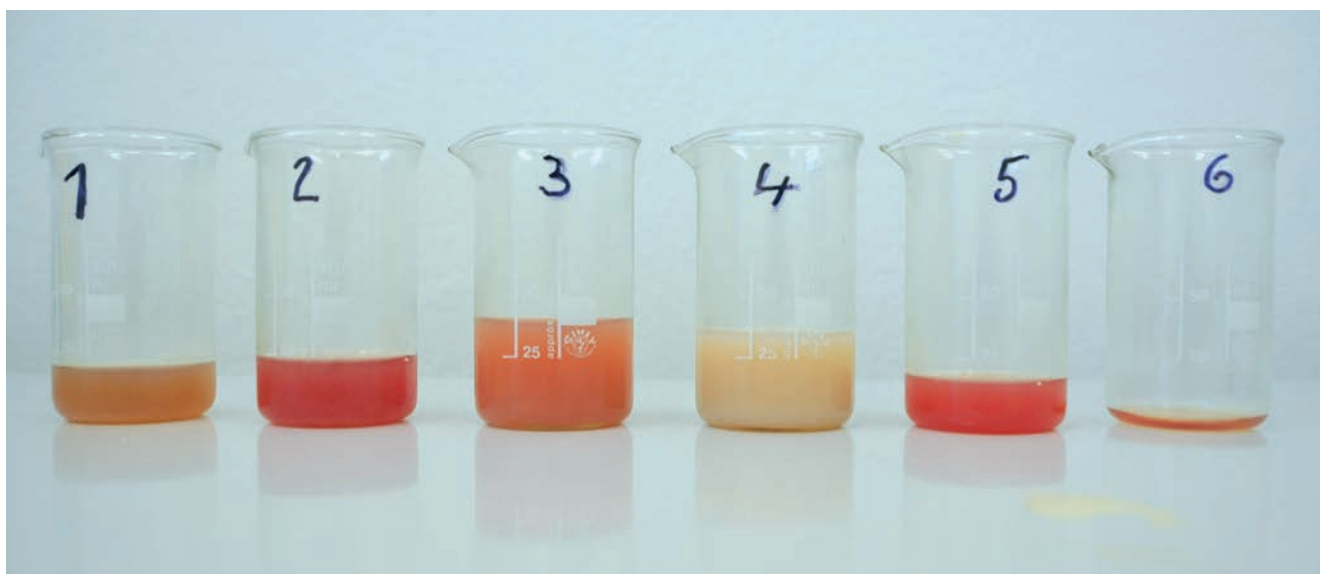
tériami, hubami), z ktorých hlavne vírusy spôsobujú vážne ekonomické straty na produkcii. Zmenou klimatických podmienok a globalizáciou spoločnosti sa na naše územie dostávajú nové formy vírusových ochorení, ktoré môžu znížiť úrody až o 40, prípadne i viac percent! Existujú dve možnosti boja proti vírusovým ochoreniam, a to tvorba, šľachtenie odolných genotypov rastlín a včasná diagnostika spojená s odstránením odhalených chorých rastlín. Vzhľadom na obrovskú životaschopnosť a variabilitu vírusov nie je možné vyšľachtiť úplne odolné rastliny, a tak najúčinnjším bojom proti vírusovým infekciám je ich včasná diagnostika. Na pracovisku NPPC – Výskumný ústav rastlinnej výroby Piešťany sme vyvinuli detekčné metódy, ktorými dokážeme identifikovať patotypy vírusov napádajúcich rastliny čeľade ľuľkovité, ktoré sú špecifické pre naše klimatické podmienky, čo inými zahraničnými detekčnými metódami nie je zaručené. Detekčná metóda na prítomnosť vírusu mozaiky rajčiaka dokáže odhaliť infikované rastliny už po 2 hodinách od napadnutia vírusom. Rýchlym zásahom – odstránením napadnutých rastlín z porastu – je možné zabrániť šíreniu nákazy. Naša detekcia je jednoznačná a v porovnaní s komerčne dostupnými produktmi dokáže eliminovať nešpecifické detekcie.

Kontakt:
Mgr. Daniel Mihálik, PhD., mihalik@vurv.sk

KVALITA BRAVČOVÉHO MÄSA NA NAŠOM TRHU

Záujem slovenského spotrebiteľa o pôvod potravín narastá, avšak zastúpenie potravinárskych komodít pôvodom zo Slovenska na pultoch v našich predajniach je iba okolo 40 %. Pri mäse je to ešte menej; len 24 % mäsa v našich obchodoch (okrem hydiny) je domáceho pôvodu. Výnimkou nie je ani mäso bravčové, ktoré sa k nám dováža z rôznych štátov EÚ. Takéto mäso neraz precestuje tisíce kilometrov a na udržanie jeho kvality a čerstvosti dodávateľia často používajú rôzne „tajné“ praktiky. Kvalita dovážaného mäsa je často diskutovanou témou, čo nás inšpirovalo k prevereniu kvality bravčového mäsa na našom trhu v rámci rezortného projektu výskumu a vývoja „Udržateľné systémy chovu“.

Farebná škála šťavy z dovážaného bravčového mäsa

Vzorky mäsa rôzneho pôvodu boli zakúpené v obchodných sieťach na Slovensku, pričom slovenská vzorka pochádzala priamo z podnikovej predajne mäsa NPPC – VÚŽV Nitra, ktoré v chove plemena landras už niekoľko rokov získava 1. miesto v súťaži NAJ Slovenský CHOV. Jediné pri tejto vzorke sme vedeli určiť, aké je mäso staré.

Slovenské mäso malo najmenej vytečenej šťavy počas skladovania, pričom niektoré vzorky stratili počas balenia až 17 % svojej hmotnosti. Podobné výsledky dovezeného bravčového mäsa sme zaznamenali aj pri kuchynskej úprave grilovaním. Pri jednej vzorke sme namerali až 30% hmotnostné straty. Spotrebiteľ je týmto spôsobom oklamáný, pretože nedostane za vynaložené finančné prostriedky to, za čo zaplatil.

Napriek tomu, že skúmané vzorky mias spĺňali legislatívne podmienky na predaj, sme zaznamenali výrazné rozdiely v kvalite. Šťavy, ktoré z dovezeného mäsa počas skladovania vytekli, mali rôznu farbu, ktorá nebola v súlade so štandardnou farbou šťavy z bravčového mäsa. Podobne aj farba niektorých vzoriek mäsa (meraná fotometrickým prístrojom MiniScan XE Plus) bola až príliš svetlá, netypická pre čerstvé bravčové mäso. Niektoré dovezené vzorky mali vysokú prístrojovú tuhosť mäsa (strižnú silu meranú pomocou Texture analyzer CT3 25K), čo potvrdilo aj horšie bodové ohodnotenie jemnosti pri senzorickej analýze certifikovanými degustátormi. Slovenské mäso bolo najlepšie

vyfarbené, dosiahlo najlepšie ohodnotenie pri degustácii (4,25 z 5 bodov) a splnilo všetky nutričné parametre (merané FoodScan LAB Analyzer) zodpovedajúce požiadavkám na kvalitné bravčové mäso. Domáce mäso precestovalo k spotrebiteľovi najmenej kilometrov, čo je zárukou jeho čerstvosti a vysokej kvality.

Všetkým spotrebiteľom odporúčame, aby sa pri nákupe bravčového mäsa orientovali najmä na domácu produkciu pôvodom zo Slovenska, ktorá je zárukou najvyššej kvality.

Viac informácií nájdete: www.youtube.com/watch?time_continue=2&v=WNCh39NnZqM

Kontakt:

Ing. Martina Gondeková, PhD., gondekova@vuzv.sk

VÝSKUMNÍCI HĽADAJÚ VHODNÉ GÉNY NA SELEKCIU ODOLNEJŠÍCH A ŽIVOTASCHOPNEJŠÍCH ZVIERAT

Produkcia zdravých a bezpečných potravín je v súčasnosti veľmi aktuálnou témou a jedným z predpokladov na zabezpečenie tejto požiadavky sú zdravé, prirodzene odolné zvieratá, ktorých chov nebude natoľko závislý na podávaní rôznych veterinárnych biopreparátov a liečiv. Výskumníci z NPPC – Výskumného ústavu živočíšnej výroby Nitra sa vo svojom výskume zameriavajú na hľadanie vhodných génov, ktoré môžu napomôcť pri selekcii zvierat na zvýšenú prirodzenú vitalitu.

Objektom ich výskumu je špecifická oblasť DNA obsahujúca „stavebný plán“ pre produkciu proteínu **cytochrómu b**. Cytochróm *b* je proteín, ktorý zohráva hlavnú úlohu pri tvorbe energie potrebnej pre základné pochody v bunke. Dôsledkom mutácií v cytochróme *b* sú závažné zmeny v dýchanom reťazci, čo vedie k jeho poruchám a zhoršeniu zdravotného stavu organizmu. Tieto negatívne zmeny môžu taktiež ovplyvňovať proces premeny energie v bunke a majú vplyv aj na funkciu tkanív i orgánov a následne aj telesných funkcií.

V našich laboratóriách sme na základe genetických analýz vybraného úseku cytochrómu *b* v sledovaných populáciách králikov domácich identifikovali jeho dva rôzne varianty (HA-1 a HA-2), ktoré sú zaregistrované v medzinárodnej génovej databáze GenBank NCBI v USA www.ncbi.nlm.nih.gov/biosample/3701526. Doterajšie výsledky

výskumu ukazujú, že sme zaznamenali významný benefit v dôležitom produkčnom a zároveň ekonomickom ukazovateli – vitalite mláďat, vyjadrenej priemerným počtom odstavených mláďat. Skupina králikov HA-1 vykazovala preukazne vyššiu úroveň odstavených mláďat v porovnaní so skupinou HA-2 (7,00 vs. 5,69 ks) a zaznamenali sme u nej až 2-krát nižšiu mortalitu počas výkrmu (6,98 % vs. 14,29 %). Dosiahnuté výsledky sú príslubom pre efektívne využitie cytochrómu *b* v oblasti genomickej selekcie zvierat na vyššiu vitalitu.

Odbor malých hospodárskych zvierat NPPC – VÚŽV Nitra poskytuje nasledovnú poradenskú činnosť:

- vypracovanie geneticko-reprodukčných opatrení na zefektívnenie produkčných programov v intenzívnych chovoch králikov,
- molekulárno-genetické analýzy vybraných génov základného rodičovského stáda pre potreby MAS (marker asistovanej selekcie),
- nastavenie vhodných postupov riadenej reprodukcie využitím biologicky aktívnych látok pridávaných do inseminačných dávok.

Ďalšiu ponuku služieb pre výskum a prax: www.vuzv.sk/index.php/sk/ustavy/94.

Kontakt:

Ing. Ľubomír Ondruška, PhD., ondruska@vuzv.sk

Králik domáci – mäsový hybrid

Prevádzkový porast raže trvácej *Secale cereanum* na severovýchode Slovenska, SHR p. Čačo

PESTOVANÍM ENERGETICKÝCH PLODÍN JE MOŽNÉ DOSAHOVAŤ ZAUJÍMAVÉ VÝNOSY

V rámci problematiky energetických plodín sa výskumníci NPPC – Výskumného ústavu agroekológie v Michalovciach prednostne venujú výskumu pestovateľských technológií perspektívnych nových a reintrodukovaných druhov rastlín. Ide o rastliny perspektívne z hľadiska ich úrodnosti, ktoré poskytujú priemyselne využiteľnú fytomasu pre tradičné či pokročilé formy spracovania. Z pochopiteľných dôvodov sú porasty energetických plodín umiestňované do menej priaznivých klimatických podmienok, na pôdy s nižšou bonitou až na zanedbávané hony v nekulturnom stave, kde je pestovanie hlavných poľných plodín ekonomicky neefektívne a technologicky obťažné. Pri energetických plodinách je zvládnutie kritických prvkov technológie pestovania (od samotného založenia porastu, cez kompletnú starostlivosť zahŕňajúcu hnojenie, zavlažovanie atď., až po udržanie dobrého zdravotného stavu porastu) hlavnou podmienkou úspešnosti a vyžaduje profesionálny prístup. Odborníci z NPPC – VÚA v Michalovciach vedú v tomto smere poskytnúť kvalifikované poradenstvo.

Zaujímavé výsledky dosiahli napríklad pri pestovaní rýchlorastúcich vrb v podmienkach severovýchodného Slovenska, kde v prvom rubnom cykle pri zohľadnení všet-

kých faktorov prostredia a nákladov, môžu byť na pôde nižšej bonity dosiahnuté výnosy z 1 hektára 750 € za rok (Ekonomika pestovania rýchlorastúcich vrb v podmienkach severovýchodného Slovenska, www.agroporadenstvo.sk/index.php?start&t=ekonomika-financie-trh-odborne-clanky&t2=&article=605).

Odborné výstupy výskumnej činnosti pracoviska nájdete tu: Raž trvácá – <https://rno.sk/plodina-s-energetickou-perspektivou/>; Pýr predĺžený – www.nasepole.sk/index.php/zoznam-clankov. Príležitostné expertízy riešiteľského kolektívu sú: Ekonomika pestovania rýchlorastúcich vrb v podmienkach severovýchodného Slovenska; Perspektíva energetického segmentu slovenského poľnohospodárstva – www.agrobiznis.sk/index.php/strategie-v-agri/1768-perspektiva-energetickeho-segmentu-slovenskeho-ponohospodarstva. Pracovisko sa v rámci programu Horizont 2020 podieľa na riešení medzinárodného projektu BIOSKOH – Innovation Stepping Stones for a novel European Second Generation BioEconomy (Horizont 2020 / FLAGSHIP, <https://bioskoh.eu/>).

Kontakt:

Ing. Štefan TÓTH, PhD., toth@minet.sk

Porast rýchlorastúcich vrb, IKV Žakovce

ZATRÁVNŔOVANIE NARUŠENÝCH PLŔCH V KRAJINE VYŽADUJE PROFESIONÁLNY PRÍSTUP

Obnova trávnych porastov má v súčasnosti veľký význam na antropogénne poškodených lokalitách, ktoré boli narušené stavebnou činnosťou alebo vznikli v dôsledku zmien spôsobených ústupom obhospodarovania. Druhovo pestré porasty majú nezastupiteľné miesto v poľnohospodárskej krajine a ich význam neustále narastá. V posledných rokoch sa hľadajú nové neinvazívne spôsoby obnovy trávnych porastov, s cieľom prirodzene a udržateľne obnoviť narušené územie, či celú krajinu. Medzi aktuálne témy patrí obnova degradovaných trávnych porastov, obnova ekosystémov na ornej pôde, obnova poškodených území po infraštrukturálnych zásahoch, ktoré sa riešia aj v rámci medzinárodných projektov (SURE – “Successful Restoration”, SALVERE – “Semi-natural grassland as a source of biodiversity improvement”) na NPPC – Výskumnom ústave trávnych porastov a horského poľnohospodárstva v Banskej Bystrici.

V rámci obnovy trávnych porastov sa pracovisko zaoberá technológiami zlepšenia súčasného stavu trávnych porastov pomocou bezorebného prísevu tráv a d'atelinovín, výberom vhodných rastlinných komponentov, zostavovaním rôznych typov d'atelinotravných miešaniiek, zabezpečujeme poradenstvo pri zakladaní a obnove narušených a nevyhovujúcich trávnych porastov. V rámci zakladania nových druhovo pestrých lúčnych porastov s cieľom zvýšenia biodiverzity trávnych porastov sa osvedčila technológia obnovy nastielania tzv. zeleným senom, kde miera prenosu cieľových druhov dosahovala po roku od založenia až 75 % a pokryvnosť vegetácie vďaka správne prevedenej rekultivácii dosahovala rok po obnove 100 % (viď foto).

Pracovisko sa zaoberá problematikou obnovy narušených plôch v súvislosti s výstavbou rýchlostných ciest a diaľnic v rámci výskumnej úlohy „*Ekologická obnova trávnych porastov a zatravnovanie narušených plôch*“. Prvé skúsenosti s obnovou diaľničných násypov a nadväzujúcich poškodených plôch rozprestretím zeleného sena z príľahlých lúčnych biotopov poukazujú na úspešný spôsob zatravnovania takto narušených území, avšak len pri dodržaní pravidelného manažmentu a starostlivosti o obnovované porasty aj po ukončení stavebnej činnosti. V rámci realizačných výstupov boli na NPPC – VÚTPHP vydané 2 metodické príručky: „*Praktická príručka pre zber semien a ekologickú obnovu druhovo bohatých trávnych porastov*“ (Scotton et al., 2011) a „*Ekologická obnova trávnych porastov*“ (Martincová, Kizeková, Michalec, 2017), ktoré uvádzajú informácie o rôznych spôsoboch obnovy druhovo bohatých trávnych porastov, vrátane návrhov opatrení a postupov pri ich zakladaní.

Kontakt:

Ing. Janka Martincová, PhD.,
martincova@vutphp.sk

Ekologická obnova trávnych porastov a zatravnovanie narušených plôch

SEKTOROVÁ ANALÝZA DOPADOV HOSPODÁRSKEJ A OBCHODNEJ DOHODY MEDZI EÚ A KANADOU (CETA) NA SR

Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva (NPPC – VÚEPP) spolu s Ekonomickým ústavom SAV participoval na vypracovaní Sektorovej analýzy dopadov CETA na SR pre Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky. Úlohou NPPC – VÚEPP bolo odhadnúť a posúdiť dosahy Komplexnej hospodárskej a obchodnej dohody medzi EÚ a Kanadou (CETA) na SR v oblasti poľnohospodárstva a potravinárskeho priemyslu.

Zo spoločných záverov pre oblasť poľnohospodárstva a potravinárstva vyplýva nasledovné:

- Agropotravinársky zahraničný obchod SR s Kanadou dosahuje nízke objemy. Podiel Kanady na dovoze SR pri agropotravinárskych komoditách dosahuje len 0,16 % a na vývoze dokonca len 0,06 %.
- Liberalizácia dovozných ciel by znamenala úsporu pre slovenských výrobcov.
- Výrobky dovážané z Kanady priamo na Slovensko nepredstavujú konkurenciu domácej produkcii a plná liberalizácia dovozných ciel môže predstavovať prínos nielen pre slovenských poľnohospodárov a potravinársky priemysel, ale najmä pre spotrebiteľov.
- Na liberalizácii obchodu s využitím už existujúcich odbytových ciest európskych producentov by mohli profitovať aj slovenskí producenti hovädzieho mäsa, obilnín, sladu, škrobov, konzervovaného mäsa, cukrovínok, čokolády, cestovín, sušienok, polievok, omáčok a potravinových prípravkov.
- Najvyššia citlivosť slovenského exportu agropotravinárskych výrobkov na tvorbu zóny voľného obchodu (FTA) je pri olejninách a výrobkoch z nich, ďalej pri cukrovinkách a pri mlieku a mliečnych výrobkoch. Naopak, čo sa týka zmeny aktuálnych objemov obchodu, tie by mohli najvýraznejšie rásť pri cukre a cukrovinkách, ďalej pri nápojoch a následne pri obilninách a výrobkoch z nich.
- Citlivosť slovenského importu je najvyššia pri nápojoch, ďalej pri mlieku a mliečnych výrobkoch, ako aj pri mäse a mäsových výrobkoch.
- Priamy kanadský export do SR je taký nízky, že aj napriek novým podmienkam v dôsledku uzatvorenia dohody CETA sa jeho zmeny približujú k nule. Zmena objemu kanadského exportu do EÚ je však najvyššia pri obilninách a výrobkoch z nich, mäse a nápojoch.

Ďalšie závery a kompletný materiál je zverejnený na webovej stránke Ministerstva hospodárstva SR. Závery vypracovanej Sektorovej analýzy dopadov CETA na SR tvorili argumentačný základ návrhu Ministerstva hospodárstva SR na uzatvorenie Komplexnej hospodárskej a obchodnej dohody medzi Kanadou na jednej strane a Európskou úniou a jej členskými štátmi na strane druhej. Predmetný návrh dohody vláda Slovenskej republiky na svojej 89. schôdzi dňa 21. februára 2018 schválila.

Kontakty:

Ing. Jozef Gálik, PhD., jozef.galik@nppc.sk
doc. Ing. Marian Božík, PhD., marian.bozik@vuepp.sk

Ing. Dagmar Matošková, PhD.,
dagmar.matoskova@vuepp.sk

RNDr. Slávka Križová, slavka.krizova@vuepp.sk

Zdroj: <http://ec.europa.eu/trade/images/infographics/ceta-explained-in-60-seconds.jpg>

PONUKA SLUŽIEB

- Prieskum a identifikácia ohrozenia pôdy degradáciou
- Vypracovanie odborných stanovísk pri zmenách druhu pozemku
- Vypracovanie projektov rekultivácií
- Agrochemický rozbor vody, pôdy a rastlín pre poľnohospodárov a záhradkárov
- Registračné skúšky pesticídov
- Testovanie odrôd obilnín, maku siateho a zelenín na odolnosť voči vírusovým a hubovým ochoreniam
- Výroba a distribúcia osív obilnín, d'atelinovín a maku siateho
- Testovanie povolených pesticídov a ich účinkov proti chorobám a škodcom na olejninách a obilninách
- Hodnotenie vplyvu agrochemikálií na včelu medonosnú a iný užitočný hmyz.
- Poradenské aktivity v oblasti obhospodarovania trávnych porastov
- Komplexné programy rozvoja chovu jednotlivých druhov HZ
- Analýza reprodukcie v chovoch HZ
- Rozbory mlieka so zameraním na jeho kvalitu, chemické zloženie, technologické vlastnosti, zdravotné, hygienické a mikrobiologické ukazovatele
- Komplexné projekty výživy, výroby, konzervovania a využitia krmív, výpočet kŕmnych dávok
- Predaj násadových vajec a trojdňových japonských prepelíc
- Poradenstvo pri zakladaní a prevádzke chovov dojných a nedojných oviec
- Hygiena výroby a skladovania potravín, identifikácia mikrobiologickej situácie v potravinárskych prevádzkach, optimalizácia sanitácie výrobných zariadení, navrhovanie hygienických a sanitačných postupov v konkrétnych podmienkach výroby
- Stanovenie energetickej a nutričnej hodnoty potravín
- Výroba prírodných nealkoholických sirupov a nápojov, stabilizácia chuti, vône, farebnosti, resp. zákalu, mikrobiologické hodnotenie podmienok výroby a hotových výrobkov
- Stanovenie glukózy, fruktózy, sacharózy a sorbitolu v nealkoholických nápojoch, v cukrovinkách a cukrárskych výrobkoch
- Stanovenie ortute v potravinách, nápojoch a vode
- Poradenstvo pri príprave výskumných a inovačných projektov

Kompletnú ponuku služieb pracovník nájdete na www.nppc.sk

KALENDÁR PODUJATÍ

AGROKOMPLEX 2018

16. – 19. 8. 2018, Nitra (Pavilón M2 a Z1)

PEDOLOGICKÉ DNI 2018, 100 ROKOV SPOLOČNEJ HISTÓRIE ČESKEJ A SLOVENSKEJ PEDOLÓGIE

12. – 14. 9. 2018, Bratislava

ŠKOLENIE KLASIFIKÁTOROV JATOČNÝCH TIEL OŠÍPANÝCH, HD A OVIEC

17. 9. 2018, Nitra

SEMINÁR NA TÉMU VPLYV PÔDNYCH POMOCNÝCH LÁTKOK NA PÔDNE VLASTNOSTI ŤAŽKÝCH PÔD

19. 9. 2018, Michalovce

MŇAMFEST – FARMÁRSKY FESTIVAL DOBRÔT

22. 9. 2018, Bánovce nad Bebravou

FESTIVAL VEDY EURÓPSKA NOC VÝSKUMNÍKOV

28. 9. 2018, Bratislava

VLIV TECHNOLOGICKÉHO ZPRACOVÁNÍ NA VYBRANÉ PARAMETRY DĚTSKÝCH VÝŽIV

28. 9. 2018, Bratislava

AGROFILM

1. – 6. 10. 2018, Nitra

NÁSTROJE HODNOTENIA RIZÍK A RIADENIA RIZÍK V AGROPOTRAVINÁRSKOM SEKTORE

17. – 18. 10. 2018, Bratislava

EKOLOGICKÉ HOSPODÁRENIE NA TRÁVNÝCH PORASTOCH VO VZŤAHU K PRÍRODNÝM ZDROJOM

23. 10. 2018, Banská Bystrica

SITUÁCIA V EKOLOGICKY ZAŤAŽENÝCH REGIÓNOCH SLOVENSKA A STREDNEJ EURÓPY

8. – 9. 11. 2018, Hrádok pri Jelšave

AKTUÁLNE SMERY V CHOVE KRÁLIKOV

23. 11. 2018, Nitra

NOVÉ POZNATKY V OBLASTI MIKROBIOLÓGIE SLOVENSÝCH VÍN

30. 11. 2018, Bratislava

NOVÉ POZNATKY V OBLASTI DETEKcie ALERGÉNOV V POTRAVINÁCH

30. 11. 2018, Bratislava

ANIMAL BIOTECHNOLOGY 2018

6. 12. 2018, Nitra

PESTOVATELSKÉ TECHNOLOGIE A ICH VÝZNAM PRE PRAX

3. – 7. 12. 2018, Piešťany

DNI OTVORENÝCH DVERÍ SO ZAMERANÍM NA PESTOVATELSKÉ TECHNOLOGIE

počas vegetačného obdobia (apríl až október), Krivá
na Orave

HODNOTENIE GENETICKÝCH ZDROJOV RASTLÍN

október 2018, Piešťany

DEŇ POĽA MINIMALIZAČNÝCH A PÔDOCHRANNÝCH TECHNOLOGIÍ

október 2018, Borovce

DEŇ ZDRAVIA

október 2018, Piešťany

DEŇ POĽA KUKURICE

október 2018, Michalovce

ORAŤ ČI NEORAŤ

november 2018

MAK SIATY PRE SLOVENSKO

november 2018, Piešťany

VEDECKÁ KAVIAREŇ 2

november 2018, Piešťany

Pre upresnenie termínov sledujte www.nppc.sk.

VEDECKÉ PODUJATIE

PODUJATIE PRE PROFESIONÁLOV A PRAX

PODUJATIE PRE VEREJNOSŤ

Newsletter NPPC 2/2018 prináša informácie o aktuálnej činnosti pracovísk NPPC. Je určený odborníkom, študentom i verejnosti. Privítame vaše podnety a otázky. newsletter@nppc.sk; © Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum; Hlohovecká 2, 951 41 Lužianky; www.nppc.sk

NÁRODNÉ POĽNOHOSPODÁRSKE
A POTRAVINÁRSKE CENTRUM

Nájdete nás na
FACEBOOK

NÁSTROJE HODNOTENIA A RIADENIA RIZÍK V AGROPOTRAVINÁRSKOM SEKTORE RISK VALUATION AND RISK MANAGEMENT TOOLS IN THE AGRI-FOOD SECTOR

Bratislava, Slovakia, 17 – 18 October 2018

**PRIHLÁSTE SA
NA MEDZINÁRODNÚ KONFERENCIU
DO 15. SEPTEMBRA 2018**

www.vuepp.sk/konferencia/

NÁRODNÉ POĽNOHOSPODÁRSKE
A POTRAVINÁRSKE CENTRUM
VÝSKUMNÝ ÚSTAV EKONOMIKY
POĽNOHOSPODÁRSTVA
A POTRAVINÁRSTVA

MINISTERSTVO
PŔOHOŠPODÁRSTVA
A ROZVOJA VIDIEKA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES

34. medzinárodný filmový festival

agrofilm®

1.-6. október 2018

www.agrofilm.sk

prihláste filmy na festival